Українські народні казки - казки для дітей

Кирило Кожум'яка

КИРИЛО КОЖУМ'ЯКА

Колись був у Києві якийсь князь, лицар, і був коло Києва Змій, і щороку посилали йому дань: давали або молодого парубка, або дівчину. Ото прийшла черга вже й до дочки самого князя. Нічого робити, коли давали городяни, треба і йому давати. Послав князь свою дочку в дань Змієві. А дочка була така хороша, що й сказати не можна! То Змій її й полюбив. От вона до нього підлестилась та й питається раз:

- Чи є,-каже,-на світі такий чоловік, щоб тебе подужав?

- Є, - каже, - такий у Києві над Дніпром. Як затопить хату, то дим аж під небесами стелеться, а як вийде на Дніпро мочити шкури (бо він кожум'яка), то не одну несе, а дванадцять разом, і як набрякнуть вони водою в Дніпрі, то я візьму та й учеплюсь за них, чи витягне він їх? А йому байдуже: як поцупить, то й мене з шкурами трохи на берег не витягне. От того чоловіка тільки мені й страшно. Князівна взяла собі те на думку й думає, як би їй вісточку додому подати і на волю до батька дістатись. А при ній не було ні душі,- тільки один голубок. Вона вигодувала його, ще як у Києві була. Думала-думала, а далі й написала до батька:

"Отак і так,-пише,-у вас, панотче, є у Києві чоловік, на ймення Кирило, на прізвище Кожум'яка. Благайте ви його через старих людей, чи не схоче він із Змієм побитися, чи не визволить мене, бідну, з неволі! Благайте його, пан-отченьку, і словами, й подарунками, щоб не образився він за яке незвичайне слово!"

Написала так, прив'язала під крильце голубові та й випустила у вікно. Голубок злинув під небо та й прилетів додому, на подвір'я до князя.

А діти саме бігали подвір'ям та й побачили голубка.

- Татусю, татусю! - кажуть. -Чи бачиш - голубок від сестриці прилетів?

Князь перше зрадів, а далі подумав-подумав та й засумував:

- Це ж уже проклятий ірод згубив, видно, мою дитину!

А далі поманив до себе голубка, глядь-аж під крильцем карточка. Він за карточку. Читає, аж дочка пише: так і так. Покликав він до себе всю старшину.

- Чи є у нас такий чоловік, що прозивається Кирилом Кожум'якою?

- Є, князю. Живе над Дніпром.

- Як же б до нього приступитись, щоб не образився та послухав?

Ото сяк-так порадились та й послали до нього найстаріших людей. Приходять вони до його хати, відчинили помалу двері та й злякались.

Дивляться - сидить сам Кожум'яка долі, до них спиною, і мне руками дванадцять шкур, тільки видно, як коливає отакенною білою бородою! От один з тих посланців: "Кахи?" Кожум'яка жахнувся, а дванадцять шкур тільки трісь, трісь! Обернувся до них, а вони йому в пояс:

- Отак і так: прислав до тебе князь із просьбою...

А він і не дивиться й не слухає: розсердився, що через них та дванадцять шкур порвав.

Вони знову давай його просити, давай його благати.

Шкода! Просили-просили та й пішли, понуривши голови.

Що тут робитимеш? Сумує князь, сумує і вся старшина.

-Чи не послати нам іще молодших?

Послали молодших - нічого не вдіють і ті. Мовчить та сопе, наче не йому кажуть. Так розібрало його за ті шкури.

Далі надумався князь і послав до нього малих дітей. Ті як прийшли, як почали просити, як стали навколішки та як заплакали, то й сам Кожум'яка не вигерпів, заплакав та й каже:

- Ну, це ж уже для вас я зроблю.

Пішов до князя.

- Давайте ж,- каже,- мені дванадцять бочок смоли і дванадцять возів конопель!

Обмотався коноплями, обсмолився смолою добре, взяв булаву таку, що, може, в ній пудів десять, та й пішов до Змія.

А Змій йому й каже:

- А що, Кирило? Прийшов битися чи миритися?

- Де вже миритися! Битися з тобою, з іродом проклятим!

От і почали вони битися - аж земля гуде. Що розбіжиться Змій та вхопить зубами Кирила, то так кусок смоли й вирве; що розбіжиться та вхопить, то так жмуток конопель і вирве. А Кирило його здоровенною булавою як улупить, то так і вжене в землю. А Змій, як вогонь, горить,- так йому жарко, і поки збігає до Дніпра, щоб напитися, та вскочить у воду, щоб прохолодитися трохи, то Кожум'яка вже й обмотавсь коноплями і смолою обсмоливсь. Ото вискакує з води проклятий ірод - і що розженеться проти Кожум'яки, то він його булавою луп та луп, аж луна йде! Бились вони, бились - аж курить, аж іскри скачуть.

Розігрів Кирило Змія ще лучче, як коваль леміш у горні: аж пирхає, аж захлинається проклятий, а під ним земля тільки стогне. Коли це Зміюка - бу-бух! Аж земля затряслась. Народ, стоячи на горах, так і сплеснув руками:

- От так Кирило! От так Кожум'яка!

Та вже з того-то часу й почало зватися те урочище, де Кирило жив, Кожум'яками.